

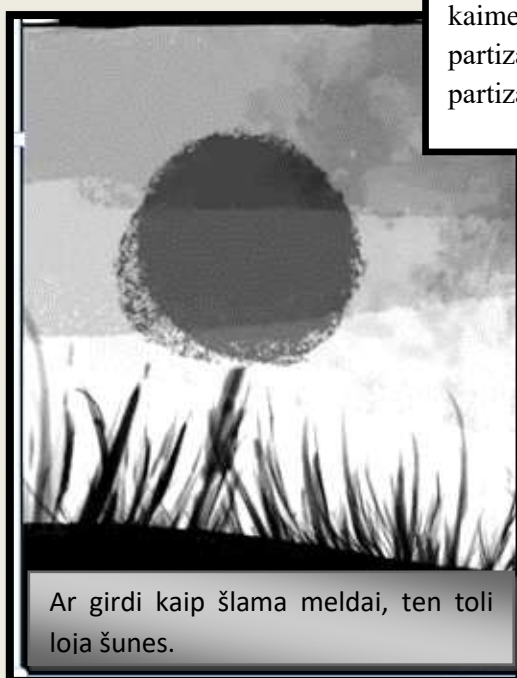
Karas po karo

Tai kelionė į tamsą, drumstą praeitį. Tada buvo karas po karo. Partizanai kovojo už laisvę. Jų takais numinas buvo visas Punsco kraštas. Jų prakaitu aplaistytos tamsios naktys. Šis pasakojimas yra apie Jurgį Krikščiūną-Rimvydą ir Vytautą Prabulį-Žaibą bei jų ryšininkę Veroniką Judickaitę-Grigutienę –Mirtą. Partizanams padėjo Teklė Pauliukonytė, Natalija Briliūtė ir daug kitų žmonių.

Ar matai kažkur partizanus? Lietuva, bet jau... ne Lietuva

1947 m. J. Krikščiūnas-Rimvydas su J. Lukša-Skirmantu perėjo Lietuvos ir Lenkijos sieną. Jie nešė informaciją apie tai kas vyksta Lietuvoje į Vakarus. Punsco žmonės juos globojo, maitino. Buvo nesaugu.

Ar girdi kaip šlama meldai, ten toli loja šunes.

Veronika Judickaitė-Grigutienė gimė ir augo Budzisko kaime. Ji buvo partizanų ryšininke „Mirta“. Talkino partizanams visur ir visada. Per jos gimtą kaimą ėjo partizanų keliai į Vakarus.

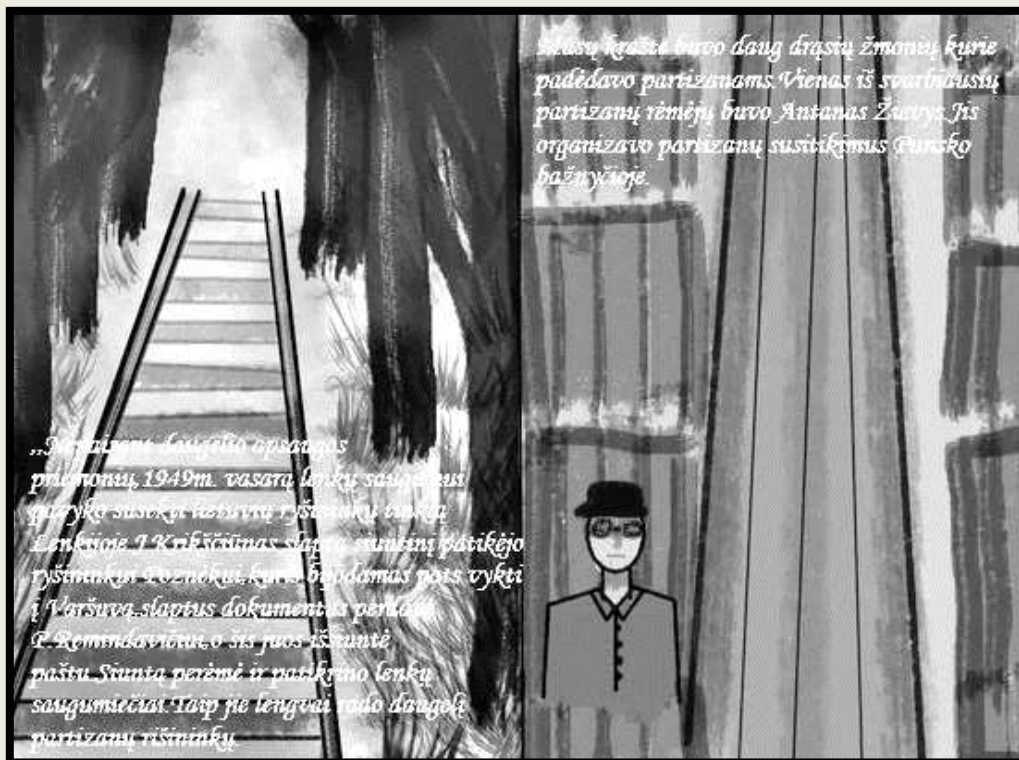

„Tuo tarpu aš gyvenu tokiomis sąlygomis, kad jus įsivaizduoti negalite, ir tai turiu džiaugtis...“

Šis miškas pilnas garsų, maldų, sunkaus alsavimo.

Šlynakiemio kaime Judickų pušynėlyje partizanai buvo įsirengę slėptuvę. J. Krikščiūnas rašė: *Tuo tarpu aš gyvnu tokiomis sąlygomis, kad Jūs įsivaizduoti negalite, ir tai turiu džiaugtis. Vaikštau basas su svetimais drabužiais. Dabar kabu tik ant siūliuko. Gali tekt ir ant gatvės atsigulti.*

1949 m. vasarą J. Krikščiūnas, su V. Prabuliu, B. Saveikiu ir A. Kvedaravičiumi bandė prasiveržti toliau į Vakarų. Jų laukį Juozas Lukša-Daumantas. Į Suvalkus juos turėjo lydėti Natalija Briliūtė. Atvyko į Lipniaką kur norėjo įlipti į traukinį. Partizanus pastebėjo geležinkelio milicija. Įvyko susišaudymas, bet pavyko pabėgti ir pasislėpti miške.

„Tuo tarpu aš gyvnu tokiomis sąlygomis, kad Jūs įsivaizduoti negalite, ir tai turiu džiaugtis...“

„J. Krikščiūnas daugelį metų prisiminimų, 1949m. vasarą lenkų saugumui atvyko susitikti su partizanais, kurie bendravo su J. Krikščiūnas slėptuvėje patikėjo rėmiantis juos, kuris bendravo su J. Krikščiūnas slėptuvėje patikėjo rėmiantis juos, kuris bendravo su J. Krikščiūnas slėptuvėje patikėjo rėmiantis juos...“

*Tamsa, šunys loja vis
dažniau, vis arčiau*

Po susišaudymo J. Krikščiūnas ir V. Prabulis Punsko krašte pasiliko iki tragiškos žūties. Sename Šlynakiemio bunkeryje buvo nesaugu. Žiemos pradžioje J. Krikščiūnas nujausdamas galimą išdavystę, paprašė Veronikos vyro P. Grigučio leisti jo namuose išsikasti kitą bunkerį. Slėptuvę įsitaisė per vieną naktį (iš gruodžio 12 į 13-ąją). Čia jie norėjo savo veiklą tęsti toliau.

Partizanai grįžo į senąją slėptuvę Šlynakiemyje. Anksti rytą pasigirdo triukšmas. Per 300 kareivių ieškojo dviejų kovotojų. Apsupė juos lanku nuo Trakelio miško per Slionzoką iki Šaltėnų. Pasigirdo šūviai. Jakimavičių atvarė prie bunkerio ir įstūmė į vidų. Ten gulėjo nusišovęs Prabulis-Žaibas ir sužeistas Krikščiūnas-Rimvydas. Jakimavičius jį ištraukė. Nunešė prie mašinos, kur gulėjo Prabulio kūnas, kepalas duonos ir pasipriešinimo istorija.

Kaip mat iš tamsumų išsinerė tos miško uniformuotos būtybės. Akys jų blizgėjo neapykanta. Jos nepuola, dūda suprasti kad esi belaisvis. Joms reikalingi gyvi.

Prasidėjo masiniai suėmimai ir tardymai. – prisimena J. Jakimavičius. Žmonių buvo suimta daug. Visi buvo atiduoti karo teismui. Kas prisipažino, kas ne. Kieno kaltė buvo įrodyta, gavo ir visus 15 metų, kiti po šešerius, septynerius, aštuonerius.

Veronika Judickaitė buvo tardoma puse metų. Dieną ir naktį vyko smurtas, šantažas, mušimas. Nuolat klausė: *tai ar vėl nieko nežinai?* Tada liepdavo gulti ir mušė kol pavargdavo. Ir taip kiekvieną naktį. Vienintelis ginklas, kurį ji galėjo panaudoti buvo nuolatinis kartojimas: *nieko nemačiau, nieko nežinau*. Tada ir vėl prasidėdavo kankinimai. Liepdavo su iškeltomis rankomis stovėti tris paras, kol kūnas sutindavo ir prarasdavo sąmonę. Tada įmesdavo į kamerą. Veronika neprisipažino, bet buvo nuteista dviems metams.

2003 m. Veronika Judickaitė-Mirta apdovanota antrojo laipsnio Vyčio Kryžiaus ordinu.

Ar girdi? Senosios pušys vėl šlama: Jie Juos surado, surado, surado.... Kažkur ten... Suvalkų evangelikų kapinėse, už parkono....